

Ο Ιερός Χρυσόστομος και ο διδάσκαλος

/ Γνώμες

• Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μάνης κ. Χρυσοστόμου Γ΄

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος εἶναι ἓνας μέγας θεοφόρος Πατήρ τῆς Ἐκκλησίας. Ἰδιαίτερα, ἤκουσε τὴν προτροπὴ τοῦ Ψαλμωδοῦ «Δράξασθε παιδείας» (Ψαλμ. 2, 12) καὶ μετὰ πολλοῦ ζήλου ἐπεδόθηκε στὴ συμμόρφωση πρὸς αὐτή.

Πράγματι, ὑπῆρξε πανεπιστήμων. Εἶχε σπουδάσει σὲ μεγάλα πνευματικά-ἐκπαιδευτικά κέντρα, σὲ περίφημες σχολές τῆς ἐποχῆς του, ἀπὸ φιλοσοφία καὶ ρητορική, μέχρι ἀριθμητική, ἀστρονομία καὶ ἰατρική. Μελέτησε σὲ βάθος «τί ἐστὶ ἄνθρωπος;» καὶ στήριξε, ἔγραψε καὶ διηκόνησε μέ συνέση, σοφία καὶ διάκριση τὸν πλησίον, ἀπ' ὅποια ἔπαλξη κι' ἂν βρέθηκε. Τό σημαντικότερο δέ ἦταν ὅτι θεμελίωσε τὴν ἐλληνικὴ καὶ χριστιανικὴ παιδεία καὶ δημιούργησε τό μέγα εὐεργέτημα τῆς ἀνθρωπότητος, τὸν ἐλληνοχριστιανικὸ πολιτισμό. Ἡ Φιλοσοφία τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ τὰ διδάγματα τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου συναντήθηκαν στό πνεῦμα τῆς νέας παιδείας πού διεμόρφωσε ὁ Ἱ. Χρυσόστομος μαζί βέβαια καὶ μέ τούς ἄλλους δύο μεγάλους ἱεράρχες, τόν Μ. Βασίλειο καὶ Γρηγόριο τόν Θεολόγο.

Εἰδικότερα, ὁ Ἱερός Χρυσόστομος ὑπογραμμίζει τὴν σπουδαιότητα τῆς ἀγωγῆς τῶν διδασκομένων, ἐκ μέρους τοῦ ἐπιφορτισμένου μέ τὴν διδασκαλία. Λέγει ὅτι ὁ διδάσκαλος ὀφείλει νά ἔχει φρόνηση, ἐνάρετο βίο, γνώσεις ψυχολογίας, κύρος, ἀκέραιο χαρακτήρα καὶ βέβαια ταλέντο διδασκαλίας. Προσθέτει ἀκόμη ὅτι ὁ

διδάσκαλος πρέπει πρώτον νά εἶναι «ἐαυτοῦ διδάσκαλος». Ἐπειτα ὑπογραμμίζει ὡς ἄριστη παιδαγωγική μέθοδο τήν ἀξία τῆς πατρικῆς ἀγάπης. «Οὐδέν οὕτω πρὸς διδασκαλίαν ἐπαγωγόν, ὡς τὸ φιλεῖν καὶ φιλεῖσθαι», θά πεῖ ὁ Ἱ. Χρυσόστομος. Γιὰ τόν Ἱ. Χρυσόστομο μεγάλη ἀξία ἔχει ὁ συνδυασμός ἐπιείκειας καὶ αὐστηρότητας. Τόνιζε ἀκόμη τήν λιτότητα, τήν σπουδαία ἐπίδραση τῆς γυμναστικῆς καὶ τῆς μουσικῆς, τήν ἀποφυγὴ τῶν καταχρήσεων, ἀλλὰ καὶ ἰδιαίτερα ὑπογράμμιζε τήν πνευματικὴ τροφή τῆς ψυχῆς, πού εἶναι ἡ προσευχή, ἡ ὁποία καὶ ἐνδυναμώνει διδάσκοντες καὶ διδασκομένους. Συνοψίζει δέ τήν ὅλη ἐκπαίδευση, στό «ἐθίζειν πρὸς τὰ δέοντα», «χαλινοῦν μετ' ἀκριβείας», «κολάζειν τὰ νοσήματα τῆς ψυχῆς» καὶ «ρυθμίζειν» πρὸς τό ἄριστον «ἔργῳ καὶ λόγῳ». Ὅλα αὐτά, εἶναι τὰ γερά θεμέλια μιᾶς παιδαγωγικῆς, ἡ ὁποία πράγματι ἐξυψώνει τήν ἀνθρώπινη ὕπαρξη, καθ' ὅτι ἄλλωστε ἡ διαμόρφωση τῆς προσωπικότητος καὶ ἡ καθόλου ἀγωγή εἶναι «τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν» κατὰ τόν ἄλλον μεγάλο Πατέρα, τόν Γρηγόριον.

*

Ὁ Ἱερός Χρυσόστομος, λοιπόν, ἀνεδείχθη ὑψηλοῦ ἐπιπέδου παιδαγωγός, ἀκριβῶς, διότι ἀγάπησε τήν παιδεία καὶ ἡ ἄριστη παιδαγωγία του διαπιστώνουμε ὅτι εἶναι ὁ σπουδαῖος συνδυασμός: γνώση καὶ ἦθος.